

VALOAREA EXPRESIVĂ A ETIMOLOGIEI POPULARE ȘI A JOCURILOR DE CUVINTE

Lector univ. dr. Valerica SPORIȘ
Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu

Abstract

Our research wants to underline the expressive value of folk etymology and word games in Romanian language. From a formal and semantic point of view, we consider that folk etymology and word games encroach upon linguistic norm. But functionally speaking they bring up-to-date the game and euphonic latencies of verbal communication. As a game of expression and content of the message, as deliberate deviations from the norm, the two linguistic facts easily become expressive means, calling the stylistics' attention to them.

Cercetarea noastră își propune să reliefeze valoarea expresivă a etimologiei populare și a jocurilor de cuvinte în limba română. Considerate sub aspect *formal* și *semantic*, **etimologia populară** și **jocul de cuvinte** sunt fapte de limbă care încalcă norma lingvistică. Sub aspect *funcțional* însă, ele actualizează latențele ludice și expresive ale comunicării verbale. Privite ca joc al expresiei și al conținutului mesajului, ca devieri intenționate de la normă, ambele fenomene se convertesc ușor în mijloace de expresivitate, ajungând în atenția stilisticienilor.

Fenomen complex, **etimologia populară** se poate studia la nivel fonetic-fonologic (și aici avem în vedere *modificarea de sunete* pe care o implică), la nivel lexical-semantic (urmărind fenomenul *analogiei* și *implicațiile semantice*) sau la nivel stilistic (valorificând *potențialul* său *expresiv*).

În sens larg, *etimologia populară* constă în interpretarea greșită a semnului nou, necunoscut, în raport cu semne cunoscute, vizând, de cele mai multe ori, atât forma, cât și conținutul. Este un „fenomen prin care subiectul vorbitor, bazându-se pe o serie de asemănări sau asocieri superficiale, alătură în mod spontan o formă lexicală (cuvânt) de o alta cu care nu este legată genetic (...). Asociațiile acestea se produc în procesul de pătrundere a împrumuturilor dintr-o limbă în alta și se datorează atât unui anumit grad de ignoranță, cât și nevoii subiectului vorbitor de a se manifesta ca factor activ în procesul de comunicare. Asociațiile fiind spontane, sursele lor sunt multiple și deci greu de fixat tipologic.”¹.

În limba română fenomenul este destul de extins. Etimologia populară se poate manifesta în orice mediu social, geografic și lingvistic, în exprimarea oricărui individ, presupunând existența a trei componente: cuvântul supus etimologiei populare (*elementul indus*), cuvântul care provoacă etimologia populară (*elementul inductor*) și *asociația ideatică*

și *formală* pe care subiectul vorbitor o realizează². De exemplu, forma *femenin* a apărut sub influența termenului inductor *femeie*, moștenit din limba latină: *famīlia* < *famulus* (=servitor, slujitor). Se știe însă că adjectivul *feminin* este împrumutat din limba franceză: *féminin* < lat. *femininus* < lat. *femina* (=femeie). Există o apropiere formală și semantică între *femenin* și *feminin*, însă este falsă din punct de vedere etimologic. Acesta este un exemplu de etimologie populară ai cărei termeni au origine diferită.

Există însă și etimologii populare ai căror termeni sunt înrudiți genealogic:

- *nervoză* – termen apărut sub influența cuvântului *nerv* (<lat. *nervus*) – a luat locul neologismului *nevroză* (<fr. *névrose*);
- *nervologie* – sub influența aceluiași element inductor (*nerv*) – a înlocuit termenul *neurologie* (<fr. *neurologie*);
- *răspunzabil* – sub influența verbului *a răspunde* (<lat. *respondere*) – substituie termenul *responsabil* (<fr. *responsable*) etc.

Theodor Hristea enumeră patru tipuri fundamentale de *etimologie populară*³, pe care noi le vom exemplifica, neinsistând însă asupra lor:

- *etimologie populară ce atinge forma cuvântului: somniera* (termen creat prin asociere cu substantivul arhicunoscut *somn*), în loc de *somieră* (<fr. *sommier*);
- *etimologie populară ce atinge sensul cuvântului: babalâc* < tc. *babalik* (=părinte, titlu de reverență⁴), prin asociere cu *babă*, a primit un sens peiorativ: *persoană neputincioasă, îmbătrânită înainte de vreme*;
- *etimologie populară ce atinge forma și sensul cuvântului: întrepid* (utilizat ca sinonim pentru *întreprinzător*), creație lingvistică apărută sub influența verbului *a întreprinde* (=a începe ceva, a face, a efectua); forma corectă: *intrepid* (=curajos, cutezător, neînfricat) < fr. *intrépide* < lat. *intrepidus*;
- *etimologie populară latentă*: termenul *șezlong* (=scaun pliabil) < fr. *chaise-longue* (=scaun lung) este asociat greșit cu verbul românesc *a șede* (<lat. *sedere*).

În situația etimologiei populare, există deci un termen intermediar prin care se explică substituirea, putând fi vorba și de o degradare sau de o alterare a sensului elementului inductor: *intrigă* > *intrigatoriu* (ex. „Pampon: Mă-ntorc acasă, chem slujnica, îi trag două perechi ca la poliție și pe urmă o supun la *intrigatoriu*.” (I. L. Caragiale, *D-ale carnavalului*). Deși ca realizare respectă criteriile discutate mai sus, etimologia populară poate fi exploatată ca mijloc de expresivitate artistică, după cum se poate remarca în exemplul anterior sau în următorul: „Ipingescu: (...) Amicul și colaborarele nostru R. Vent. ..., un june scriitor democrat, a cărui *asinuitate* o cunoaște de mult publicul cititor, ne trimite următoarea prefațiune a unui op al său.” (I. L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*). Cuvântul *asinuitate* nu

mai constituie însă o simplă etimologie populară, ci este un efect al intenției dramaturgului de a satiriza o societate. Pentru situațiile în care se urmăresc efecte comice, ironice, satirice vom adopta denumirea propusă de Theodor Hristea: *pseudoetimologie populară*⁵.

Ca expresie a inadecvării formale și semantice a neologismului, „pseudoetimologia populară” caracterizează stilul lui I. L. Cațavencu și „limba” personajelor sale:

- *comportativă* (<vb. *a comporta* = *a avea o anumită conduită*⁶) substituie termenul *cooperativă* (*O scrisoare pierdută*);
- *cioclopedică* (<*cioclu*) înlocuiește sugestiv adjectivul *enciclopedică* (*O scrisoare pierdută*).

Prin polița falsificată, Cațavencu a „îngropat” Societatea Enciclopedică Cooperativă „Aurora Economică Română”, devenind „cioclu” și „piedică” în calea dezvoltării sau a salvării acesteia, după cum afirmă Iorgu Iordan⁷.

- *modistă* se poate echivala cu *modernă* / *în pas cu moda* sau poate fi vorba aici doar de modificarea formei adjectivului *modestă*⁸: „Jupân Dumitrache: Fată frumoasă, *modistă* și învățată (...).” (*O noapte furtunoasă*).
- lege de *murături* (= *produs alimentar conservat*) < lege de *moratoriu* (=lege pentru amânarea plății datoriilor):

„Leonida: Și al treilea, că se face și lege de *murături*.

Efimița: Cum lege de *murături*?

Leonida: Adicăte! că nimini să nu mai aibă drept să-și plătească datoriile.” (*Conul Leonida față cu reacțiunea*).

Următorul exemplu de „pseudoetimologie populară” îl găsim în opera aceluiași renumit dramaturg. La un moment dat, Pristanda, unul dintre personajele comediei *O scrisoare pierdută*, se adresează lui Cațavencu astfel: „(...) să pardonați în considerația misiei mele, care ordonă (serios) să fim *scrofuloși* la datorie.”. Aici, cuvântul *scrofuloși*, de regulă, derivat al substantivului *scrofulă* („ganglion limfatic din regiunea cervicală, inghinală sau axilară atins de *scrofuloză* – afecțiune cronică, stare de debilitate (...)⁹), prin atracție paronimică, a luat locul adjectivului *scrupuloși*. Putem avea în vedere și o relație de antonimie între *scrofulos*, ca derivat figurat al substantivului obscen *scroafă* (= *persoană lipsită de seriozitate, de bun-simț*) și *scrupulos* (= *cinstit, corect, conștiincios, meticulos*). Iorgu Iordan este de părere că acest nou cuvânt „s-a confundat pur și simplu cu unul ceva mai vechi, foarte asemănător ca sunete și având o largă circulație în vremea aceea”¹⁰.

Același lingvist consideră etimologie populară și determinantul *violentă* din sintagma „cerneală *violentă*”¹¹. În cazul acesta se poate vorbi însă doar de o asemănare sonoră cu substrat subtil semantic, nu de o confuzie între termeni: *violentă* / *violetă*. Apreciem că

determinantul *violentă* face parte dintr-o hipalagă, în care însușirea, starea de moment a personajului este transferată unui obiect aflat la îndemână: „Catindatul: Aș! aia a fost cerneală *violentă*, am cunoscut-o după miros; m-a stropit și-n gură; îi cunosc gustul: cerneală *violentă*...” (*D-ale carnavalului*).

În textul dramatic intenția este satirică, eroii lui Caragiale caracterizându-se prin ignoranță, dezinvoltură și ridicol. Contrastul dintre ceea ce spune personajul și ceea ce vrea să spună provoacă disprețul sau râsul. Multitudinea „pseudoetimologiilor populare” demonstrează că I. L. Caragiale a fost un mare creator de limbă și un spirit deosebit de subtil:

- *renumeratie* (termen creat sub influența verbului *a număra*) pentru *remunerație* (=retribuție):

„Pristanda: (...) Famelie mare, *renumeratie* mică, după buget, coane Fănică.” (*O scrisoare pierdută*).

- *vermult*¹² (termen creat sub influența cantitativului *mult*) pentru *vermut* (=un anumit tip de băutură):

„Chelnerul (...): Vine!

Mița: *Un vermult*.

Chelnerul: Vine. (...)

Mița: Voi să beau, voi să beau, (...).” (*D-ale carnavalului*).

- *Portocalia* (termen apărut sub influența substantivului *portocală*) pentru *Portugalia* (unitate statală):

„Profesorul (magistral): Șpania-i lângă *Portocalia*, mă boule, și vițăversa!

Elevul (aiurit): Și... Șpania și *Portocalia*, dom'le!” (*Un pedagog de școală nouă*).

Toate aceste exemple denotă defectele personajelor lui Caragiale, produse ale unei mentalități: superficialitate, ipocrizie, demagogie, incultură etc.

Paronimia constituie un fapt de limbă care generează mari confuzii de sens. Pentru scriitorii însă, paronimele devin surse ale expresivității: „Efimița: Bravo, bobocule! nu m-așteptam ca tocmai dumneata să te pronunți cu așa *iluzii* contra mea; (...).”; „Leonida: (...) Ei! *giantă* latină, domnule, n-ai ce-i mai zice. (...).” (I. L. Caragiale, *Conul Leonida față cu reacțiunea*). Iorgu Iordan apreciază că termenii *iluzii* și *giantă* sunt etimologii populare. Noi considerăm cele două exemple drept manifestări ale confuziei semantice, fenomen des întâlnit în opera lui Caragiale, deoarece nu este satisfăcută condiția existenței celor trei elemente specifice etimologiei populare (lipsește elementul inductor). Substituirea se produce direct, chiar dacă, în al doilea exemplu, are loc sub efectul unei vagi asociații de idei: *geanta* – obiectul „atât de necesar avocaților fără procese, nu numai pentru a atrage clienții, ci și pentru a adăposti în el câte o poliță falsificată, o scrisorică furată (...).”¹³.

Termenii (pseudo)etimologiei populare nu sunt obligatoriu paronime: *reclamație* / *lăcrămație* (ex. „Ipingscu: (...); să fi poftit la mine la despărțire cu *lăcrămație*, că-i împlineam eu cât i mai lipsea.” (I. L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*). Cuvântul întrebuițat greșit este rezultatul deformării termenului corect din cauza unei false apropieri semantice: *reclamație* (=plângere, petiție) > *lăcrămație* (<lăcrimă).

Similitudinea formală poate deveni derutantă pentru vorbitorul neinstruit. Necunoscând sensul denotativ al cuvintelor, acesta stabilește analogii semantice eronate. De exemplu, *lipsus* este forma des utilizată astăzi în locul formei corecte *lapsus* (<lat. *lapsus* = *alunecare, cădere; lapsus calami, lapsus linguae*), desemnând o „eroare, inadvertență comisă din neatenție de o persoană care vorbește sau scrie ceva”¹⁴. Noul termen a apărut sub influența substantivului *lipsă* – derivat regresiv al verbului *a lipsi* (<ngr. *lipo*), sinonim cu: *lacună, scădere, deficiență* –, substantiv care aparține fondului lexical foarte cunoscut vorbitorilor de limbă română. Forma nou-creată prin falsă analogie ar desemna „incapacitatea momentană a cuiva de a-și aduce aminte de un lucru știut”¹⁵.

În limbajul actual, forma *lipsus* este frecvent întrebuițată cu nuanță expresivă, având valoarea funcțională a unui joc de cuvinte. În acest sens, Rodica Zafiu citează drept exemplu titlul unui articol din „Cotidianul” (30 martie 2006): „Lipsus la Garda Financiară Bacău”, amendând faptul că nu a fost nicidecum marcată greșeala, deoarece intenția glumeață sau ironică ar impune evidențierea acestui cuvânt în text.

Etimologia populară poate sta la baza creării unor expresii, ca de exemplu „apă *chioară*”. Aici s-a ajuns nu numai la o alterare fonetică, dar și la o mare confuzie de sens. Arhaismul adjectival *chiar* (<lat. *clarus*) – însemnând *clar, curat, pur* – a fost confundat și înlocuit cu adjectivul *chior* (=nevăzător). Cu timpul, termenul în cauză și-a specializat sensul, astfel că expresia „apă *chiară*” a devenit „apă *chioară*” (cu referire la alimente lichide diluate).

Deoarece publicistica românească este invadată de jocuri de cuvinte, s-a ajuns ca adjectivul *chior* să fie alăturat impropriu substantivului *apă*, neexistând compatibilitate semantică între termenii acestei sintagme nominale. În acest sens, Rodica Zafiu exemplifică, printre altele „jocuri de cuvinte facile”, un titlu de articol, de genul: „Apa *chioară*, taxată... orbește”¹⁶.

După cum reiese din ultimele două exemple, etimologia populară este, din punct de vedere formal, asemănătoare cu jocul de cuvinte (sau cu calamburul). Sferele celor două fapte de limbaj se suprapun deseori, ambele funcționând după principiul *analogiei* și fiind consecințe ale *modificării complexului sonor*. Rodica Zafiu afirmă că *intenția* este cea care „le diferențiază: pura etimologie populară e inconștientă și spontană, în vreme ce calamburul [dar

și jocul de cuvinte n.n.] e produs cu scop ludic și cu clara percepție a diferenței dintre cuvintele pe care le suprapune”¹⁷. **Jocul de cuvinte** este „ (în sens strict) efectul produs de asemănarea fonică imperfectă a cuvintelor care au însă sensuri diferite și grafie diferită (...) sau de asemănarea fonică perfectă și de scrierea identică, dar cu sensuri diferite (...)”¹⁸. Se poate realiza și cu ajutorul paronimelor sau al omonimelor, al omografelor sau al omofonelor. Noi considerăm că aspectul semantic este cel care primează, în cazul etimologiei populare, iar în ceea ce privește jocul de cuvinte, interesează îndeosebi forma și intenția.

La granița dintre etimologia populară și jocul de cuvinte situăm exemplele următoare: *aerogant (arogant)*, (metodă) *aiuristică (euristică)*, *arcoladă (acoladă)*, *binoclist / biciclist (ochelarist)*, *boliclinică (policlinică)*, *derutați (deputați)*, *dictalografă (dactilografă)*, *jenibil (penibil)*, *lătrătură (literatură)*, *plopist (nepregătit)*, *scârbiciu (serviciu)*, *stresiune (sesiune)*, *telegrabnic (telegrafic)*, *tembelizor (televizor)* etc. Deși ca realizare acești termeni se încadrează etimologiei populare, ca intenție aparțin jocului de cuvinte.

Jocurile de cuvinte sunt folosite în limbajul oral, popular, argotic, familiar, cu notă umoristică, ironică, satirică sau ca afișare a unei atitudini dezinteresate, gratuite: (persoană) *tipicoasă (tipică)*, (analiză) *psicologică (psihologică)*, *scrumbieră (scrumieră)*, *pozne (poze)*, *s-a împlântat (s-a întâmpat)*, *reciproc (reciproc)* etc. Cuvintele din această categorie sunt estropiate voluntar de către vorbitori.

În număr considerabil, jocurile de cuvinte apar nu numai în vorbirea curentă, ci și în publicistică:

- „Fii atent ce joc politic am descărcat de pe server de la Cotroceni. Se cheamă *Bokemon*.” („Academia Cațavencu”, nr. 18, 10-16 mai 2006, p.2).

Cuvântul nou-creat constituie o aluzie la jocul *Pokemon* (franciză media; numele *Pokemon* este o abreviere a cuvintelor *Pocket Monsters*, ce în traducere înseamnă *monștri de buzunar*¹⁹). Avându-se în vedere criza mondială... fără comentarii!

- „uMiluțul i-a umilit pe toți membrii PNȚCD” („Tribuna de nord”, nr.316, 28 septembrie 2009, p.24).

Acesta este titlul unui articol în care domnul Miluț, un președinte de partid, care a luat decizii nedemocratice, este incriminat de prim-vicepreședintele aceluiași partid.

- Titlul „Nebun *delegat*” („Academia Cațavencu”, nr. 18, 10-16 mai 2006, p.32).

Este vorba despre titlul unui articol în care se scrie că un nebun psihic a incendiat apartamentul tatălui său, ironizându-se faptul că acesta ar fi vrut să semnalizeze prezența sa printr-un indicator luminos.

- Articolul „*Intrarea la bestiare*” („Academia Cațavencu”, nr. 18, 10-16 mai 2006, p.31):

„În *bestiariul* fotbalului românesc – (...) – iată că și alte animale țin să se afirme.”; „Cu mințile binișor transpirate după meci, d’alde Mirel și Victoraș (...) și-au zborșit sângele pe intrarea la *vestiare*, de le-au plâns dup-aia familiile și o mulțime de suporterii.”.

Conținutul articolului afișează o critică virulentă la adresa fotbalului nostru, prin analogie cu gladiatorii Romei Antice sau cu povestirile alegorice cu animale.

- Titlul unui articol de primă pagină: „Albă-ca-Zapata și restul pitici” („Gazeta sporturilor”, nr.6007, 2 octombrie 2009, p.1), apărut după disputarea meciurilor din Europa League.

Se face trimitere la portarul echipei „F. C. Steaua București”, echipă care a obținut un egal valoros, în timp ce alte trei formații românești au pierdut. Titlul este ironic la adresa echipelor de fotbal care s-au prezentat modest în cadrul competiției. Este un simplu joc de cuvinte, o simplă potrivire de litere – *Zapata*, fără a avea vreo legătură cu conținutul cunoscutei povești.

- Rubrică intitulată „Poziție de *moftsaid*. Bârfe din sport” („Academia Cațavencu”, nr. 18, 10-16 mai 2006, p.31).
- „locomotivă cu *abureală*”, compartimente de „*Furători*” și „*Nefurători*” (*Balul Academiei Cațavencu – The making of*, în „Academia Cațavencu”, nr. 18, 10-16 mai 2006, p.6) etc.

Jocurile de cuvinte se remarcă deci prin expresivitatea deliberată. Opera literară poate deveni, de asemenea, câmp de manifestare a jocului de cuvinte. De exemplu, Mița Baston, cunoscutul personaj din *D-ale carnavalului*, construiește femininul adjectival *fidea* pentru *fidelă*, prin analogie cu forma *mititea* (masculin *mititel*)²⁰: „Mița: (...) *fidelul* meu amant, căruia eu (obidită) i-am fost întotdeauna *fidea*.”.

Ion Luca Caragiale a fost și un mare cunoscător al **calamburului / para(c)hrezei**. Cu ajutorul său, scriitorul a înfierat, a demască, a ridiculizat prețiozitatea, îmbuibarea retrogradă, îngustimea de vederi, prostia incurabilă²¹. „Care e culmea calamburului?” întrebă personajul Stacan și tot el răspunde: „Să faci *un măgar-ambur*. (râsete.) Ei! s-a încheiat cu jocurile de cuvinte.”. Și același personaj: „ (...) (arată pe Baltag); astăzi toată ziua a stat departe de noi într-adins, și noi l-am căutat ca niște caraghioși, ca să se gândească la... stigleți, toată seara a tăcut mahmur, nici n-a mâncat, nici n-a băut, nici vreun *măgar-ambur* n-a făcut...” (I. L. Caragiale, Iacob Negruzzi, *Hatmanul Baltag*)²².

În concluzie, etimologia populară și, cu atât mai mult, jocul de cuvinte prezintă mare interes atunci când apar în contexte marcate de expresivitate, devenind abateri intenționate de la normă, în scopul obținerii unui efect de ordin stilistic.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- * * * *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2001.
- * * * *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.
- * * * *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.
- * * * *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001, p.204-205.
- * * * *Grammaire du français contemporain*, Paris, Larousse, 1994, p.61.
- * * * *Sinteze de limba română*, coordonator Theodor Hristea, București, Editura Albatros, 1984 (ediția a III-a).
- Bulgăr, Gh., *Dicționar de paronime*, București, Editura Lucman, 2002.
- Ciorănescu, Alexandru, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum I.O., 2002.
- Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, *Dicționar de termeni lingvistici*, București, Editura Teora, 1998, p.134-136, 193.
- De Saussure, Ferdinand, *Curs de lingvistică generală*, Iași, Editura Polirom, 1998.
- Dragomirescu, Gh. N., *Dicționarul figurilor de stil*, București, Editura Științifică, 1995.
- Graur, Al., *Puțină gramatică, II*, București, Editura Academiei, 1988.
- Hristea, Theodor, *Probleme de etimologie. Studii. Articole. Note*, București, Editura Științifică, 1968.
- Ionescu, Voichița, *Dicționar latin-român*, București, Editura Orizonturi, 1993.
- Iordan, Iorgu, *Limba „eroilor” lui I. L. Caragiale*, [București], Societatea de Științe Istorice și Filologice, 1955.
- Kostan, Ofelia, *Dicționar român-grec, grec-român*, Constanța, Editura Steaua Nordului.
- Mancaș, Mihaela, *Limba artistic românesc modern*, București, Editura Universității, 2005.
- Popescu, Mihaela, *Dicționar de stilistică*, București, Editura All Educational, 2002.
- Stăureanu, M., *Dicționar român-latin*, București, Editura Viitorul Românesc, 1994.
- Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2001.

SURSE MASS-MEDIA

- „Academia Cațavencu”, nr.18, 10-16 mai 2006.
- „Cotidianul”, 30 martie 2006.
- „Gazeta sporturilor”, nr.6007, 2 octombrie 2009.
- „România liberă”, nr.958, 1993.
- „Tribuna de nord”, nr.316, 28 septembrie 2009.

ALTE SURSE

- www.geocities.com / calambururi.
- ro.wikisource.org.
- ro.wikipedia.org.

¹ *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2001, p.203-204.

² Theodor Hristea, *Probleme de etimologie. Studii. Articole. Note*, București, Editura Științifică, 1968, p.206-207.

³ *Ibidem*, p.217-235.

⁴ Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum I.O., 2002, p.65.

⁵ Theodor Hristea, *op. cit.*, p.211-212.

⁶ Noi am asocia termenul cu *a aduce cu sine* sau cu *a solicita, a cere*.

⁷ Iorgu Iordan, *Limba „eroilor” lui I. L. Caragiale*, [București], Societatea de Științe Istorice și Filologice, 1955, p.32.

⁸ *Ibidem*, p.42 (Iorgu Iordan aduce în discuție acest adjectiv când vorbește despre rolul neologismelor în opera lui Caragiale, neconsiderându-l un exemplu de etimologie populară.).

⁹ *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996, p.965.

¹⁰ Iorgu Iordan, *op. cit.*, p.30.

¹¹ *Ibidem*, p.33 (Iorgu Iordan nu exclude posibilitatea unei simple *epenteze*, însă o consideră totuși etimologie populară datorită frecvenței fenomenului în scrierile lui Caragiale.).

¹² Poate fi și un exemplu de *contaminare lingvistică* a termenilor: *vermut și mult*.

¹³ Iorgu Iordan, *op. cit.*, p.31.

¹⁴ *Dicționarul explicativ al limbii române, ed. cit.*, p.559.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2001, p.20. („România liberă”, nr. 958, București, 1993, p.15).

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ Gheorghe Constantinescu-Dobridor, *Dicționar de termeni lingvistici*, București, Editura Teora, 1998, p.193.

¹⁹ Sursa: ro.wikipedia.org.

²⁰ Iorgu Iordan, *op. cit.*, p.45.

²¹ Sursa: www.geocities.com / calambururi.

²² Sursa: ro.wikisource.org.